ROK IX

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

N° 21

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LISTOPADA 1934 R.

XIV KONGRES CHEMJI PRZEMYSŁOWEJ

Tegoroczny Kongres Chemji Przemysłowej odbył się w Paryżu, w okresie od dn. 20 do 27 października. Program przewidywał przed otwarciem Kongresu inaugurację Domu Chemji (Maison de la Chimie) — instytucji, która powstała w wyniku konwencji międzynarodowej, podpisanej wkrótce po obchodzie 100-lecia Marcelego Berthelot, w r. 1927. Wprawdzie budowa Domu Chemji została już prawie całkowicie zakończona, jednak uroczystości inauguracyjne odwołano, spowodu miesięcznej żałoby narodowej we Francji. Z tych samych względów zaniechane też zostały wszystkie ceremonje, związane z Kongresem, który wskutek tego odbywał się w skromniejszych niż zazwyczaj ramach.

XIV Kongres Chemji Przemysłowej, zwołany przez Towarzystwo Chemji Przemysłowej, zgromadził ok. 400 uczestników, przeważnie Francuzów. Ponadto uczestniczyły w Kongresie delegacje licznych krajów, zarówno europejskich jak amerykańskich i azjatyckich. Polskę reprezentowali przedstawiciele następujących instytucyj: Polskiej Akademji Umiejętności, Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Związku Przemysłu Chemicznego Rz. P., Oddziału Polskiego Towarzystwa Chemji Przemysłowej, Komisji Technologji Chemicznej Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Ze strony polskiej zgłoszony był na Kongresie jeden referat, mianowicie p. Inż. Feliks Wiślicki zaznajomił licznie zebranych słuchaczy z ostatniemi pracami w zakresie sztucznych włókien ciętych. Referat, wygłoszony na posiedzeniu pod przewodnictwem znanego uczonego francuskiego, profesora Bertrand, wywołał bardzo ożywioną dyskusję i obszerne komentarze kuluarowe. Szczególniejsze zaciekawienie wzbudziły próby tkanin, wykonanych z polskiego sztucznego włókna ciętego (textra) w połączeniu z innemi włóknami, np. z bawełną, z lnem, ze sztucznym jedwabiem i t. d.

Naukowa praca Kongresu odbywała się zarówno na posiedzeniach plenarnych jak komisyjnych. Plenum Kongresu zebrało się ogółem 5 razy i wysłuchało wykładów: Prof. Rudolfa Schencka z Münsteru o nowych badaniach w zakresie chemji tlenu; Dr. G. T. Morgana, Prezesa Chemical Society, o destylacji węgla w niskiej temperaturze; Prof. Henryka Francka z Politechniki w Berlinie o strukturze chemicznej i krystalograficznej fosforytów; Inż. G. Fausera o aktualnym stanie i możliwościach rozwojowych przemysłu nawozów sztucznych; Inż. J. Mečira o nowych metodach produkcji w czechosłowackim przemyśle chemicznym; Dr. Augusta Lumière o chemji i medycynie. Na osobliwą uwagę zasługiwał wykład Prof. Francka, który przedstawił niezakończone zresztą swoje badania nad budową fosforytów; delegacja polska zwróciła uwagę prelegenta, że badając wiele gatunków i rodzajów fosforytów, pominął jednak fosforyty polskie. Prof. Franck obiecał uzupełnić swoje badania i w najbliższej przyszłości ma się zająć studjami z punktu widzenia chemicznego i krystalograficznego nad budową fosforytów zalegających w naszym kraju.

Prace komisyjne odbywały się w 17 sekcjach. Od kilku już lat pracuje na terenie Kongresów Chemji Przemysłowej—Komisja Organizacji Ekonomicznej, która zajmuje się zagadnieniami, objętemi obecnie ogólną nazwą „chemji gospodarczej". W roku bieżącym jeden z odczytów — podobnie jak przed 2-ma laty praski wykład Prof. Grossmanna — poświęcony był metodologji chemji gospodarczej. Mianowicie, p. L. Lomüller zajął się bliżej tem zagadnieniem, precyzując cele i zadania tej nowej dyscypliny naukowej.

Po zakończeniu Kongresu odbył się szereg wycieczek do zakładów chemicznych, znajdujących się w pobliżu Paryża, oraz otwarcie wystawy urządzeń laboratoryjnych mieszczącej się w salach Domu Chemji.

Kongres przyczynił się do dalszego zbliżenia między działaczami na terenie przemysłu chemicznego w różnych krajach, odbywał się jednak pod znakiem żałoby. Następny Kongres Chemji Przemysłowej odbyć się ma w r. 1935 w Brukseli. Inauguracja Domu Chemji odłożona została do początku grudnia r. b.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Fabr. Chem. Farm. „Elit" w Grodzisku przystąpiła do fabrykacji dwuetylowego estru kwasu ftalowego, dwubutylowego estru kwasu ftalowego i fosforanu trójkrezylu.

Firma zamierza postawić produkcję na poziomie, który umożliwi pokrycie całego zapotrzebowania krajowego.

Firma „R. Barcikowski" w Poznaniu przystąpiła do produkcji kwasu mlekowego, w gatunku technicznym 50% o c. g. 1, 15. W najbliższym czasie firma „R. Barcikowski" rozpocznie produkcję innych jeszcze gatunków kwasu mlekowego, mianowicie: 80%-wego dla celów spożywczych o c. g. 1, 20; 50%-wego dla celów spożywczych o c. g. 1,16 oraz farmaceutycznego o c. g. 1,21.

Sp. Akc. „Boruta" w Zgierzu rozpoczęła produkcję alfanaftyloaminy. Produkcja ta będzie mogła zaspokoić całkowicie zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.

UKŁAD Z NIEMCAMI

W dniu 6 października r. b. podpisany został z Niemcami układ dodatkowy do układu z dn. 7 marca r. b.

Niemcy otrzymały w tym układzie, poza dodatkowemi kontyngentami także zniżki celne na następujące, interesujące nasz przemysł, pozycje taryfy celnej:

Poz.	Nazwa towaru	Stawka celna za 100 kg
185	Węgiel aktywowany	12 zł.
423 p. 3	Lakiery — pochodne celulozy	340 „
434	Eliksiry etc. (cała pozycja)	750 „
437	Kremy etc. (cała pozycja)	750 „
439	Wody pachnące	1.800 „
440	Perfumy	1.200 „
453 p.1a.	Mydła toaletowe	360 „
p.1b.	„ „	450 „
470	Żelatyna	180 „
471 p.1.	Wyroby z żelatyny	375 „
p.2.	„ „	750 „
p.3.	Wyroby bronzowane, pozłacane, posrebrzane	1.125 „
490 z p.2.	Środki zwilżające i inne osobno niewym. środki do apreturowania	160 z zastosowaniem procedury z trakt. ze Szwajcarją.
1168 p. 7. b.	Filmy niewyświetlone	1.200 zł.
	Filmy fotograficzne	1.200 „
p. 7. c.	Filmy rentgenologiczne niepalne	1200 „

Nadto Niemcy otrzymały kontyngent celny z poz. 486 p. 2b. I. ze stawką zł. 100 i 486 p. 2b. II. ze stawką zł. 120, w łącznej wysokości 200 q rocznie.

Stawki powyższe są stawkami konwencyjnemi z innemi krajami.

Pozostałe produkty chemiczne, przywożone z Niemiec, opłacają *cło autonomiczne*.

TECHNIKA OPŁAT MANIPULACYJNYCH PRZY IMPORCIE

W związku ze zmianą opłat w obrocie czekowym P. K. O opłaty manipulacyjne od pozwoleń przywozu jak i opłaty na rachunek wywozowy mogą być obecnie dokonywane również drogą przelewu z konta importera na konto Ministerstwa Przemysłu i Handlu Nr. 38.499 lub Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie Nr. 7.640.

Do czeków przelewowych należy dołączać wypełnione blankiety nadawcze, przesyłane przez Ministerstwo przy wezwaniach o wniesienie opłat, przyczem szczególnie dokładnie powinny być wypełnione rubryki na odwrocie środkowego odcinka blankietu nadawczego, przeznaczonego na dyspozycje i uwagi wpłacającego.

Pocztowa Kasa Oszczędności po dokonaniu czynności przelewu środkowy odcinek blankietu nadawczego, jako dowód wpłaty, zwraca wystawcy czeku wraz z wyciągiem kontowym, zaś właściciel konta, na które dokonano przelewu t. j. Ministerstwo Przemysłu i Handlu lub Izba Przemysłowo-Handlowa otrzymuje wyciąg kontowy z dołączonym „dowodem wpłaty".

INFORMACJE EKSPORTOWE

Układ kontyngentowy z Grecją przedłużony został na następny okres kwartalny tj. do 25 stycznia 1935.

W Madrycie rozpoczęte zostały rokowania z Hiszpanją o zawarcie traktatu handlowego (od dnia 25 września r. b. zapanował w stosunkach handlowych polsko-hiszpańskich stan beztraktatowy) oraz układu kontyngentowego.

W Rydze prowadzone są rokowania dotyczące uregulowania obrotów towarowych polsko-litewskich.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 29 i 30 „Informatora Eksportowego").

Bułgarja. Cofnięte zostało zezwolenie na bezcłowy przywóz bieli cynkowej dla celów przemysłowych.

Chiny. Zakaz przywozu gazów trujących i środków wybuchowych.

Estonja. Projektowane obniżenie ceł na niektóre produkty chemiczne i kosmetyczne.

Francja. Kontyngent na klej (poz. 325 T. C.) dla Polski na czwarty kwartał 1934 ustalony został w wysokości 56 q.

Francuskie posiadłości. Skontyngentowanie przywozu nawozów sztucznych do następujących kolonij francuskich: Gwadelupu, Indochiny, Madagaskar, Guijana.

POCZTA, TELEGRAF, TELEFON

Przy Ministerstwie Poczt i Telegrafów została utworzona specjalna Komisja, która ma za zadanie oprzeć działalność Państwowego Przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" na zasadach komercjalnych, z czem łączy się konieczność poddania rewizji wewnętrznej manipulacji przedsiębiorstwa i świadczonych przez nie usług.

Komisja ma na celu usprawnienie technicznej działalności przedsiębiorstwa, uregulowanie jego stosunku względem interesantów, uproszczenie wymaganych formalności i t. p. Nie wchodzą natomiast do zakresu działań Komisji kwestje natury taryfowej, związane z pobieranemi przez przedsiębiorstwo za swe świadczenia opłatami.

Wychodząc z założenia, że dążenie do usprawnienia usług wyrażone ze strony monopolistycznego przedsiębiorstwa państwowego winno być jaknajdodatniej ocenione przez życie gospodarcze i spotkać się z żywym oddźwiękiem w postaci zgłaszania postulatów — Związek prosi o nadsyłanie w jaknajkrótszym terminie wiadomości o potrzebach w zakresie tele-komunikacyjnym i pocztowym, zarówno lokalnych jak i ogólnych.

KRONIKA

Wprowadzona w życie z dniem 1 sierpnia 1934 r. nowa taryfa kolejowo-wodna dla komunikacji pomiędzy Polską i dunajowemi portami Niemiec, Austrji, Węgier, Jugosławji, Bułgarji i Rumunji przez porty czechosłowackie Bratislava i Komarno—stwarza dla obrotów handlowych Polski z krajami naddunajskiemi tanią i dogodną drogę przewozową. W porównaniu z taryfą poprzednią—taryfa z dnia 1 sierpnia daje szereg udogodnień oraz poważne zniżki opłat przewozowych. Z artykułów interesujących przemysł chemiczny nowa taryfa nie obejmuje materjałów łatwo wybuchających i wytwarzających gazy przy zetknięciu z wodą. Taryfa ta znajduje zastosowanie przy przewozie transportów koleją od stacyj P. K. P. wymienionych w taryfie przez porty w Bratislavie i Komarno pod warunkiem dalszego przewozu drogą wodną, przez uczestniczące w taryfie towarzystwa żeglugowe do portów Dunaju — oraz w kierunku odwrotnym, przyczem dopuszczalne jest złożenie transportów na skład w Bratislavie i Komarno na przeciąg do dwunastu miesięcy.

Nowa taryfa spełni niewątpliwie swoje zadanie, przyczyniając się do zwiększenia polskiego wywozu i ożywienia stosunków handlowych z krajami naddunajskiemi.

W związku z przeprowadzaną rewizją kolejowej taryfy towarowej Związek Przemysłu Chemicznego opracował i zgłosił do Ministerstwa Komunikacji wnioski przemysłu chemicznego, obejmujące postulaty klasyfikacyjne i taryfowe.

W ostatnich dniach została utworzona Polsko-Szwajcarska Izba Handlowa z siedzibą w Warszawie, ul. Kredytowa 8 m. 4. Dyrektorem Izby Handlowej Polsko-Szwajcarskiej jest p. Dr. Roger Battaglia, kierownikiem biura — p. Janusz Malinowski.

Polsko-Szwajcarska Izba Handlowa w Warszawie powstaje w czasie szczególnie trudnym, bo w okresie wielkich i różnorodnych ograniczeń handlu międzynarodowego. Naczelnym jej zadaniem będzie więc dążenie do rozwinięcia stosunków gospodarczych polsko-szwajcarskich przez współdziałanie w usuwaniu przeszkód, hamujących rozwój tych stosunków i przez pomoc w nawiązywaniu kontaktów pomiędzy sferami gospodarczemi Polski i Szwajcarji.

Nie ulega wątpliwości, że powstanie tej placówki, opartej o poważne sfery gospodarcze polskie, przyczynić się winno dodatnio do rozwoju obrotów gospodarczych polsko-szwajcarskich i, że jej działalność będzie stanowiła realną pomoc dla przedsiębiorstw przemysłowych, zainteresowanych w handlu ze Szwajcarją.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zwraca uwagę, że szereg przedsiębiorstw przemysłowych konstruuje swoje cenniki w ten sposób, że od cen podawanych w cennikach, udzielane są rabaty, sięgające nawet 80%. Utrudnia to oczywiście zorjentowanie się co do istniejącej ceny na dany towar, oraz staje się przyczyną, że kupujący, nie znając dokładnie wysokości rabatu, bywa nieraz wprowadzony w błąd przez sprzedającego. Ministerstwo zamierza przedsięwziąć środki przeciwko tego rodzaju praktykom.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W związku z wejściem w życie nowego prawa celnego ukazały się Rozporządzenia wykonawcze dotyczące spraw celnych, mianowicie: W Dz. Ust. Nr. 90 z dn. 17 października r. b. pod poz. 820 ukazało się Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 9.X.1934, zawierające przepisy wykonawcze do prawa celnego, oraz

w Dz. Ust. Nr. 92 z dn. 25 października r. b. pod poz. 833 Rozporządzenie Ministra Skarbu, zawierające przepisy wykonawcze do Rozporządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 23.VIII.1932 o ustanowieniu taryfy celnej przywozowej.

Znaczenie powyższych Rozporządzeń omówimy osobno.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 69 z dnia 13 października b. r. ukazało się Rozporządzenie wprowadzające taryfę wyjątkową na wywóz nasion oleistych przez porty polskie z zaliczeniem do klasy 14.

Temsamem zrównane zostały stawki przewozowe przy eksporcie ze stawkami przewozowemi wewnątrz kraju, które weszły w życie z dniem 20 września b. r.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 70 z dnia 20 października b. r. ukazało się Rozporządzenie obniżające opłaty przewozowe na minerały zawierające bor z portów polskich do następujących stacyj: Częstochowa, Rybnik, Tarnowskie Góry i Warszawa.

ECHA

* W związku ze wznowieniem rokowań handlowych polsko-brytyjskich, udał się do Londynu Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, Prof. Edmund Trepka, jako doradca delegacji urzędowej z ramienia Rady Traktatowej Organizacyj i Samorządów Gospodarczych w Polsce. W czasie swego pobytu w Londynie Prof. E. Trepka jest również rzeczoznawcą do spraw przemysłu chemicznego i prowadzi rozmowy z brytyjskim Związkiem Przemysłowców Chemicznych.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	420.—
Alkohol metylowy techniczny 90%	160.—
„ „ czysty 99%	300.—
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1.25
Azotan amonu	100.—
Azotyn sodowy	120.—
Benzol handlowy 90%	92.—
„ czysty	104.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50
* Boraks	90—100.—
Chlor ciekły	115.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—
*Chlorek wapna bielący	30.06
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22.—
Chlorobenzol	165.—
Chloroform czysty	800.—
„ „pro narcosi"	1.800.—
Eter siarkowy	450.—
Fenol czysty	265.—
Formalina 40%	210.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220.—
* „ techniczna 85/88%	150.—
Karbolineum	29.75
Klej kostny	230.—
Klej skórny	250.—
Krezol czysty	128.—
Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO_3	95.—
Kwas mrówkowy 80%	235.—
Kwas siarkowy 60° Bé	6.00
„ solny 19°/21° Bé	9.50
„ octowy techn. 30%	85.—
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15.—
„ rogowa 13/14%N	35.—
Naftalin surowy prasowany	28.00
„ czysty w łuskach	52.50
Octan sodu	120.—
„ ołowiu	200.—
Oleina	175.—
Oleum 20%	18.—
Olej lniany	145.—
* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8.00
Smoła preparowana	16.50
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	130.—
* Saletra sodowa 15,5% N_2	28.10
*Salmjak raf.	120.—
Siarczan amonu	23.70
* Siarczan miedzi	65—75.—
* Siarczek sodu 60/62%	64.—
Soda amonjakalna	22.50
* „ kaustyczna	54.—
Sól glauberska krystaliczna	7.00
Stearyna	155.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.72
Toluol czysty	115.—
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH_3	60.—
Żelatyna techn.	400.—

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPIŃSKI Spółka Akcyjna", Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI — Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11